

(З Заклікаў ЦК КПСС да 1 Мая 1982 года).

ПРЫСВЕЧАНЫ У. І. ЛЕНІНУ

У абстаноўцы высокага палітычнага ўздыму шматтысячны калектыв нашай універсітэта адзначыў 112-ю гадавіну з дня нараджэння стваральніка Камуністычнай партыі і першай у свеце Саветаў дзяржавы Уладзіміра Ільча Леніна. Да гэтай даты былі прымеркаваны і штогадовыя навуковыя чытанні. Да помніка У. І. Леніна каля вучэбнага корпусу № 2 студэнты ўсклалі кветкі.

22-га красавіка ў файе вучэбнага корпусу № 1 была надаржана выстаўка пад назвай «Жыццё, непадуладнае часу». Яна складалася з чатырох экспазіцый: «Па старонках біяграфіі», «Творы У. І. Леніна», «У. І. Ленін у літаратуры і мастацтве», «У. І. Ленін ва ўспамінах сучаснікаў». На пераходным плане выставкі быў партрэт любімага правадзіра і настаўніка сусветнага прафесара Уладзіміра Ільча.

Тут жа ў файе размясцілася выстаўка навуковых прац вучоных, выкладчыкаў і аспірантаў універсітэта. На асобным сталі партреты і працы лаўрэатаў красавіцкіх навуковых чытанняў — прафесара кафедры фі-

ласофіі М. І. Рубцова, дацэнта кафедры матэматычных праблем кіравання В. І. Максімея, дэкана геалагічнага факультэта дацэнта А. П. Пінчука, загадчыка кафедры дыферэнцыяльных ураўненняў дацэнта У. І. Міроненкі, в. а. дацэнта кафедры оптыкі С. С. Гіргеля.

Пасля вучэбных заняткаў першай змены ў актавай зале адбыўся ўрачысты сход, прысвечаны 112-й гадавіне з дня нараджэння У. І. Леніна.

Уступным словам схода адкрыў сакратар парткома М. І. Старавойтаў. З дакладам аб 112-ай гадавіне з дня нараджэння У. І. Леніна выступіў дацэнт кафедры гісторыі КПСС В. У. Матусевіч.

Затым з дакладам выступіў лаўрэат красавіцкіх навуковых чытанняў, удастоены дыпламаў і грашовых прэмій.

Ва ўрачыстай абстаноўцы былі ўручаны Ганаровыя граматы пераможцам конкурсу на лепшыя навуковыя працы срод маладых вучоных. Узнагароджаных цёпла вітаў прарэктар ГДУ член-карэспандэнт АН БССР Л. А. Шамяткоў.

20-га красавіка дэканат, партбюро і грамадскія арганізацыі гісторыка-філалагічнага факультэта правялі ў актавай зале вечар, прысвечаны 112-й гадавіне з дня нараджэння У. І. Леніна. З лекцыяй-канцэртаў выступіў выкладчык і навуковец Гомельскага музед-вучылішча. Вядучы — выкладчыца па класу Фартэп'яна Т. С. Галаванова гаварыла аб тым, якой любоўю пранікаліся ў сям'і Ульянавых да музыкі, народнай песні. Сваю лекцыю Тац-

цяна Спянаўна суправаджала выкананнем найбольш любімых Уладзімірам Ільчом твораў. Са сцены прагучалі і песні, якія надабаліся стваральніку Камуністычнай партыі і першай ў свеце Краіны Саветаў. Выконваліся таксама песні аб Леніне, партыі, Радзіме. Гледзчы гораха апладзыравалі хоры навучнікаў і выкладчыкаў, ансамбль баяністаў, салісту М. І. Мельнікаву, іншым удзельнікам лекцыі — канцэрта.

Рэха «чырвонай суботы»

ДОБРАЎПАРАДКАВАНА БІЯСТАНЦЫЯ

Дакладна і арганізавана прайшоў камуністычны суботнік на біялагічнай станцыі «Старыя Чонкі». Тут працавалі выкладчыкі і супрацоўнікі біялагічнага факультэта. Быў выкананы вялікі аб'ём работ. У паркавай зоне біястанцыі закладзена аляя з клёнаў, прысвечаная 60-годдзю СССР. У ёй высаджана каля 200 дрэўцаў. На тэрыторыі станцыі высаджаны два дзесяткі кустоў бэзу каля новых пабудаваных домі-

каў, высейна насенне кветкавых раслін на клумбах. Зроблена прараджанне декаратывных і ягадных кустоў. Неабходнымі мінеральнымі ўгнаеннямі падкормлены дрэвы ў садзе.

Усе ўдзельнікі камуністычнага суботніка працавалі старанна, з душой. Праведзеныя работы выкананы якасна і ў поўным аб'ёме.

М. БАЙДА,
дырэктар аграбіястанцыі ГДУ.

Спраўдным святам камуністычнай працы стаў суботнік, прысвечаны 112-й гадавіне з дня нараджэння У. І. Леніна. Выдатную традыцыю вялікага пачыну працягвалі студэнты, выкладчыкі, супрацоўнікі універсітэта. Дружна і арганізавана працавалі яны на самых розных аб'ектах. Студэнты эканамічнага і фізічнага факультэта па распрацаванаму графіку дапамагалі будаўнікам на ўзвядзенні гарадскога ўнівермага, студэнты гістфа, матфака, факультэта фізвыхавання пра-

цавалі на будаўніцтве фізкультурна-аздараўленчага комплексу. Прыклады стараннасці ў працы паказвалі ўсе камсамольцы. У дзень камуністычнага суботніка прыкметна папыражэлі карпусы універсітэта, добраўпарадкавана прылягаючая да яго тэрыторыя.

На здымках: 1. На суботніку — студэнты біялагічнага факультэта. 2. У час уборкі памяшкання студэнцкай сталовай.

Фота У. Чысцка.

ГОМЕЛЬСКИ УНИВЕРСИТЕТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЕКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМИТЕТА ЛКСМБ І ПРАФКОМА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАУНАГА УНИВЕРСИТЕТА

№ 14 (501) Субота 24 красавіка 1982 года Газета заснавана ў верасні 1969 года. Выходзіць раз у тыдзень Цана 2 кап.

НЯХАЙ ЖЫВУЦЬ САВЕТЫ НАРОДНЫХ ДЭПУТАТАЎ!

(З Заклікаў ЦК КПСС да 1 Мая 1982 года).

КАНДЫДАТАМІ ВЫЛУЧАНЫ ДАСТОЙНЫЯ

20 красавіка адбыўся агульны сход выкладчыкаў, супрацоўнікаў і студэнтаў эканамічнага факультэта. Яго адкрыў сакратар партыйнага бюро эканомфака Б. І. Врублеўскі.

Слова атрымлівае член партбюро в. а. дацэнт кафедры Уліку і статыстыкі А. І. Максімовіч. Яна гаворыць аб тым, што ў краіне разгарнулася актыўная падрыхтоўка да выбараў народных саветаў і выбараў у мясцовыя Саветы і выбараў народных суддзю. Універсітэту неабходна вылучыць сваіх кандыдатаў у дэпутаты кіруючых органаў Савецкай улады.

За трыбунай — дацэнт кафедры эканомікі працы Я. Я. Вяршыгара. Ён прапанаваў вылучыць кандыдатам у дэпутаты раённага Савета па Авіяцыйнай выбарчай акрузе № 151 загадчыка кафедры эканомікі працы ГДУ прафесара У. Д. Арэшчанку. Прамоўца характарызуе Уладзіміра Дзянісавіча як дастойнага кандыдата ў дэпутаты, які ўжо неаднаразова прадстаўляў наш універсітэт у мясцовых Саветах і паспяхова

спраўляўся з дэпутацкімі абавязкамі.

Кандыдатуру У. Д. Арэшчанкі падтрымаў і асістэнт кафедры эканомікі працы В. С. Каржкоў.

На сходзе аднадушна прынята рашэнне аб вылучэнні кандыдатам у дэпутаты раённага Савета па Авіяцыйнай выбарчай акрузе № 151 Уладзіміра Дзянісавіча АРЭШЧАНКІ.

На эканамічным факультэце студэнты і выкладчыкі добра ведаюць Віктара Дамітрыевіча Жосткіна, які вучыцца на другім курсе аддзялення АМАЭІ. Пасля школы ён закончыў Мініскі фінансава-эканамічны тэхнікум, адслужыў у радах Саветскай Арміі, вучыўся на падрыхтоўчым аддзяленні нашага універсітэта. Віктар — выдатнік вучобы, прымае актыўны ўдзел у грамадскім жыцці. Ён староста акадэмічнай групы, член камітэта камсамола і гарадскога апэратывнага атрада, двойчы вызнаўца атрада, двойчы будаўнічы атрада, добры спартсмен. Аб гэтым гаварылі

на сходзе сакратар камітэта камсамола факультэта Васіль Кароткі, які прапанаваў вылучыць В. Д. Жосткіна кандыдатам у дэпутаты раённага Савета па Савецкай выбарчай акрузе № 145, і падтрымаўшы яго камсорг групы 0-22 Тамара Федарцова і прафорг групы 0-21 Валяціна Кукара.

Сход аднадушна вылучыў Віктара Дамітрыевіча ЖОСТКІНА кандыдатам у дэпутаты раённага Савета па Савецкай выбарчай акрузе № 145.

Перадвыбарны сход адбыўся ў мінулы чацвер на матэматычным факультэце. На ім кандыдатам у дэпутаты гарадскога Савета па Чайкоўскай выбарчай акрузе № 169 аднагалосна вылучаны прарэктар па вучэбнай рабоце нашага універсітэта член-карэспандэнт АН БССР Леанід Аляксандравіч ШАМЯТКОУ, у раённы Савет па Кожарскай выбарчай акрузе № 169 — сакратар Цэнтральнага РК КПБ Валяцін Іванавіч ЧЭПЕЛАУ.

З УЗНАГАРОДАЙ!

Рэктарат, партком, грамадскія арганізацыі універсітэта, выкладчыкі і студэнты гораха вітаюць загадчыка кафедры мінералогіі, петраграфіі і геахіміі прафесара ВАХРУШАВА Валяціна Аляксандравіча, узнагароджанага Ганаровай граматай Вярхоўнага Савета Беларускай ССР за поспехі ў развіцці навукі і тэхнікі, падрыхтоўцы высокакваліфікаваных спецыялістаў для

народнай гаспадаркі, і дэкана гэтага факультэта дацэнта ПІНЧУКА Адама Пятровіча, узнагароджанага Ганаровай граматай абкома КПБ і абласнога Савета народных дэпутатаў за дасягнутыя поспехі ў навукова-педагагічнай рабоце, падрыхтоўцы высокакваліфікаваных кадраў для народнай гаспадаркі і актыўны ўдзел у грамадскім жыцці.

У студэнцкіх інтэрнатах НА ПЫТАННІ АДКАЗВАЛІ ЭКАНАМІСТЫ

Цікавы вечар адбыўся нядаўна ў новым студэнцкім інтэрнаце ў мікрараёне Валатава. На пытанні студэнтаў прыйшлі адказаць выкладчыкі кафедры палітэканоміі.

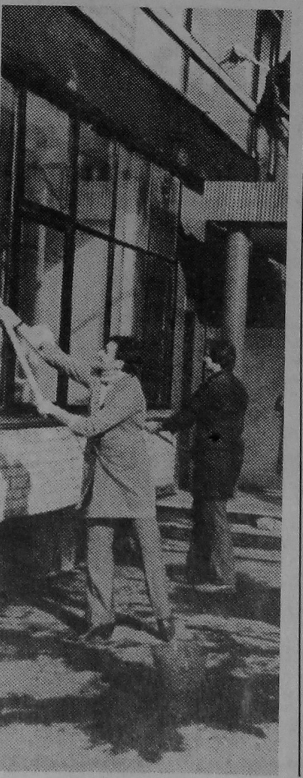
Студэнцкі савет інтэрната загадзя абвясціў усіх аб маючай адбыцца сустрэчы, таму зала на другім паверсе была перапоўнена. На пытанні адказвалі загадчык кафедры палітэканоміі У. Ф. Бондараў, дацэнт Г. Д. Велугаеў, Я. П. Кульбацкі, выкладчыкі Н. Ю. Дамітрыева, А. І. Канашэвіч.

Прысутных цікавілі многія актуальныя праблемы эканамічнага і сацыяльнага развіцця СССР, падзеі апошняга часу ў свеце. Студэнты задалі выклад-

чыкам пытанні аб харчовай праграме партыі, аб будаўніцтве Байкала-Амурскай магістралі, аб тэмпах эканамічнага развіцця краіны і павышэнні эфектыўнасці грамадскай вытворчасці, аб падзеях вакол Фалклендскіх (Мальвінскіх) астравоў, аб савецка-кітайскіх адносінах і іншыя.

Выкладчыкі кафедры палітэканоміі на ўсе пытанні далі грунтоўныя адказы. Паспеху вечара садзейнічала і добрая яго арганізацыя. Выказана агульнае жаданне часцей праводзіць такія сустрэчы ў студэнцкіх інтэрнатах.

М. ДЗЕГЦЯРОУ,
старшыня студэнцкага савета інтэрната.

НА АСНОВЕ СУПРАЦОЎНІЦТВА

Ва ўдасканалванні вучэбнага працэсу, павышэнні якасці падрыхтоўкі высокакваліфікаваных спецыялістаў важную ролю адыгрывае творчае супрацоўніцтва нашага факультэта з Акадэміяй навук БССР. Кожная спецыялізуючая кафедра адкрыла ў яе навуковых падраздзяленнях свае філіялы. Гэта дазволіла падключыць сталічных вучоных да чытання і пэдагагічнага супрацоўніцтва. Загадчык сектара Інстытута гісторыі АН БССР доктар гістарычных навук В. І. Мясешка вядзе спекурс «Класавая барацьба ў беларускай вёсцы ў перыяд позняга феадалізму», загадчык сектара, доктар гістарычных навук У. А. Палуян — спекурс «Сацыялістычны ператварэнні сельскай гаспадаркі ў БССР (1917—1953 гг.)», старшы навуковы супрацоўнік, кандыдат гістарычных навук А. Е. Назлоўская — «Матэрыяльнае становішча працоўных БССР (1917—1980 гг.)».

З лекцыямі аб асаблівасцях развіцця сучаснай беларускай прозы аб вайне выступаў кандыдат філалагічных навук М. А. Тычына, аб сучаснай беларускай драматургіі — кандыдат філалагічных навук С. С. Лаўшук. З вялікай зацікаўленасцю студэнты праслухалі лекцыі акадэміка І. В. Бірылы і члена-карэспандэнта АН БССР А. І. Жураўскага аб перспектывах развіцця беларускага мовазнаўства ў XI п'яцігоддзі, доктара філалагічных навук, загадчыка сектара мовазнаўства А. В. Міхневіча — аб культуры мовы і лектарскім майстэрстве.

Члены філіялаў кафедраў кіруюць дыпломнымі работамі студэнтаў нашага факультэта, адзін з іх сёлага будзе старшынёй дзяржаўнай экзаменацыйнай камісіі.

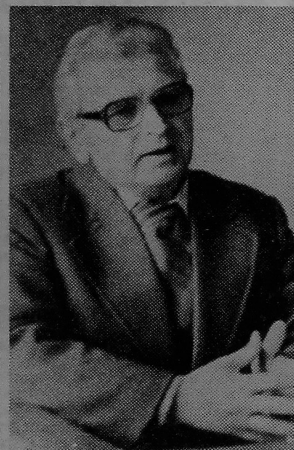
Пытанне аб эфектыўнасці работы філіялаў кафедраў мы слухалі не так даўно на Саўеце факультэта і прышлі да вываду, што гэта супрацоўніцтва трэба ўсямерна

развіваць і ўмацоўваць не толькі па вучэбнай лініі, але і ў плане правядзення сумесных навуковых канферэнцый. У прыватнасці, марксізму іх правесці ў гонар 60-годдзя ўтварэння СССР, 100-годдзя за дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа.

Філіялы кафедраў аказваюць нам дапамогу ў падрыхтоўцы кадры. У АН БССР закончылі аспірантуру М. І. Старавойтаў, У. У. Багамольнікаў, У. С. Гладышаў. Цяпер вучацца ў ёй В. І. Сычоў, М. П. Савінская, А. І. Хацяновіч, а І. П. Бязручка і З. М. Сямейных з'яўляюцца спабарнікамі на атрыманне вучонай ступені.

Дзейнасць філіялаў кафедраў у акадэмічных інстытутах — жывая сувязь з сучаснай навукай, яе апошнімі дасягненнямі, з людзьмі, якія ствараюць навуку.

Т. ЯЗЭПАВА,
доктар гісторыка-філалагічнага факультэта, дацэнт.

Н ЯДАЎНА адбылася сустрэча групы студэнтаў-гісторыкаў з вучонымі Інстытута гісторыі АН БССР — дактарамі гістарычных навук В. І. Мясешка і У. А. Палуянам.

У гутарцы са студэнтамі вучоныя расказалі аб гісторыі стварэння Інстытута гісторыі АН БССР, яго асноўных дасягненнях у апошнія гады.

Вялікую цікавасць выклікала інфармацыя аб галоўных напрамках навукова-даследчай работы вучоных-гісторыкаў АН БССР у дасягаючай сацыяльнай працы. Далейшыя гісторыю

БССР, заканамернасці развіцця чалавечтва (пытанні пераходу ад капіталізму да сацыялізму), а таксама гістарычныя працэсы развіцця сацыялістычнага грамадства, Інстытутам выдадзена за апошнія пяць гадоў 56 навуковых манаграфіяў.

Васіль Іванавіч Мясешка адзначыў у сваім выступленні, што вучоныя Інстытута выдучы таксама вялікую прапагандыскую работу сярод працоўных рэспублікі. Яны часта выступаюць з лекцыямі перад рабочымі і служачымі прадпрыемстваў г. Мінска, вядзюцца

у іншыя вобласці рэспублікі. З абавязкай увагай студэнты слухалі расказ вучоных пра аспірантуру Інстытута АН БССР. Магчыма, некаторыя дзяржаўныя студэнты гісторыка-філалагічнага факультэта ГДУ ў хуткім часе будуць працягваць там сваю вучобу.

Д. ЦАЛОК, В. КАЦУВА,
студэнты групы Г-11 гістафіла.

На здымку: перад студэнтамі гістарычнага аддзялення выступае доктар гістарычных навук В. І. Мясешка.

Фота У. Чысцка.

Нашы юбіляры СЕЙБІТ ВЕДАЎ

На гэтым тыдні выкладчыкі і студэнты гісторыка-філалагічнага факультэта цэла ўшаноўвалі намесніка дэкана дацэнта Дзмітрыя Андрэевіча Лявончанку з нагоды 60-годдзя за дня яго нараджэння.

Нарадзіўся Д. А. Лявончанка ў мнагадзетнай сялянскай сям'і 22 красавіка 1922 года ў вёсцы Грыбы Краснапольскага раёна Магілёўскай вобласці. Пасля заканчэння сярэдняй школы паступіў на літаратурны факультэт Магілёўскага педагагічнага інстытута. Правучыўшыся год, пераводзіцца на звычайнае аддзяленне і на радзіме пачынае настаўніцкую працу. Але займацца любімай справай маладому настаўніку даўлося нядоўга. Паступіў у Вайсковы інстытут у в. Дубіна. Двойга чатыры гады ішоў яе дарогамі да радаснага дня перамогі Дзмітрыя Андрэевіча Абараняў Маскву і Сталінград, вызваліў Астрахань і Растоў, Данбас і Адэсу, многія іншыя гарады і вёскі савецкай краіны. Разам з баявымі таварышамі граміў гітлераўцаў на тэрыторыі Венгрыі і Румыніі, Югаславіі і Аўстрыі.

На ўсё жыццё запомніўся Дзмітрыю Андрэевічу 1943 год. Менавіта тады ў час суровых выпрабаванняў ён уступіў у рады Камуністычнай партыі.

Пасля перамогі савецкага народа над гітлераўскай Германіяй Д. А. Лявончанка працягваў вучобу на філалагічным факультэце Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя У. І. Леніна. Пасля атрымання дыплома аб вышэйшай адукацыі ён быў накіраваны на працу ў Гомельскі педагагічны інстытут імя В. П. Чкалава. З таго часу ўся працоўная дзейнасць Дзмітрыя Андрэевіча звязана з нашай ВНУ. Спачатку ён быў асістэнтам, а затым старшым выкладчыкам кафедры беларускай мовы і літаратуры. Усе свае веды і вопыт аддаваў падрыхтоўцы маладых спецыялістаў-філолагаў. Адначасова займаўся навуковымі даследаваннямі. Іх выніком з'явілася паслядова абароненая ў 1958 годзе кандыдацкая дысертацыя «Гісторыя дзееспрыметнікаў у беларускай мове». У наступны перыяд Дзмітрыя Андрэевіча працягваў уносіць уклад у распрацоўку праблем беларускага мовазнаўства. З'явіўся праца вучолага вышэйшага шара праф. прысвечаных актуальным пытанням гісторыі беларускай мовы, дыялекталогіі, сучаснай беларускай мовы. Яго зборнікі практыкаванняў па параўнальнай граматыцы рускай і беларускай моў і сучаснай беларускай мове працяглы час былі крытэ-

рыямі правёркі ведаў студэнтаў філалагічных факультэтаў.

Калегі і студэнты ведаюць Д. А. Лявончанку як удумлівага лектара. На працягу многіх гадоў ён чытае курсы па разнастайных складаных раздзелах гісторыі беларускай мовы. Самыя дзяккі пытанні гісторыі мовы пасля тлумачэння іх Дзмітрыем Андрэевічам становяцца зразумелымі.

Амаль усе гады Д. А. Лявончанку разам з вучобна-выхаваўчай і навукова-даследчай работай даводзіцца выконваць адміністрацыйныя абавязкі. Ён быў загадчыкам кафедраў, дэканам факультэта, прарэктарам універсітэта па вучэбнай рабо-

це. Любоў да сваёй працы, поўная самааданасць ёй спрыялі на ўплывала на выхаванцаў Дзмітрыя Андрэевіча. Не выпадкова многія з іх таксама вырашылі стаць мовазнаўцамі і цяпер працуюць на філалагічных факультэтах ВНУ.

Заслугі ветэрана вайны і савецкай навукі высока ацэнены. За баявыя подзвігі ён узнагароджаны 14 медалямі, за працоўныя — удасцеены ганаровага звання заслужанага работніка вышэйшай школы БССР, многіх грамадскіх Міністэрства вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі рэспублікі, партыйных і савецкіх органаў. Дзмітрыя Андрэевіч неаднаразова выбіраўся дэпутатам мясцовых Саветаў.

Калегі Дзмітрыя Андрэевіча, усе, каго ён вучыў і вучыць, адносяцца да яго з павагай. У гэты змяняльныя дні яго дні яго жадаюць яму яшчэ многіх гадоў плённай працы на высянароднай ніве падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай асветы, моцнага здароўя і асабістага шчасця.

У. БУТУХОЎ,
старшыня прафбюро гісторыка-філалагічнага факультэта.
А. ПАРУКАЎ,
в. а. дацэнт кафедры беларускай мовы.

НАСУСТРАЧ ВЫБАРАМ

20 чэрвеня 1982 года адбудзецца выбары ў мясцовыя Саветы народных дэпутатаў і народных суддзяў. У краіне разгарнулася шырокая выбарчая кампанія, агітацыйна-прапагандыскай работа ў працоўных калектывах і па месцы жыхарства насельніцтва.

У дапамогу куратарам і агітатарам публікуецца прыкладная тэматыка выступленняў у студэнцкіх групах.

У. І. Ленін аб сацыялістычнай дэмакратыі.
XXVI з'езд КПСС аб далейшым развіцці сацыялістычнай дэмакратыі.
КПСС — кіруючая і накіроўваючая сіла савецкага грамадства.
Канстытуцыя СССР — уважанае ленынскіх прынцыпаў народаўладдзя.
Саветы народных дэпутатаў — палітычная аснова СССР.
Уся ўлада ў СССР належыць народу.
Дзяржава — гэта мы.
Дэмакратызм савецкай вы-

барчай сістэмы.
Непарушны блок камуністаў і беспартыйных.
Дэпутат — паўнамоцны прадстаўнік народа ў Саветах.
Нашы кандыдаты ў дэпутаты.
Выкананне наказаў выбаршчыкаў — важнейшы абавязак Саветаў і іх дэпутатаў.
Савецкі чалавек — гаспадар сваёй краіны.
СССР — агульнанародная сацыялістычная дзяржава.
Развіццё сацыялістычнае грамадства — заканамерны этап

на шляху да камунізму.
Сацыялістычны ўклад жыцця — вялікая наша заваяванне.
Трыумф ленынскай нацыянальнай палітыкі.
У адзінай брацкай сям'і. Інтэрнацыяналізм савецкага народа.
Мы — патрыёты, інтэрнацыяналісты.
Шчасце народа — найвышэйшая мэта палітыкі партыі.
Праца — крыніца ўсіх нашых багаццяў.
Наш калектыв ад выбараў да выбараў.
Гордае званне — грамадзянін Савецкага Саюза.
Вялікія правы і свабоды савецкіх грамадзян.
Адзінства правоў і абавязкаў савецкага чалавек.
Абарона сацыялістычнай

Айчыны — наш свяшчэнны абавязак.
Няўхільнае захаванне савецкіх законаў — абавязак кожнага грамадзяніна СССР.
Роля працоўных калектываў у далейшым развіцці сацыялістычнай дэмакратыі.
Дэмакратызм савецкага савецкага грамадства.
Народныя судзілі — навары сацыялістычнай законнасці.
Народны засядацель — паўнапраўны суддзя.
Савецкія жанчыны — актыўныя будаўнікі камунізму.
Прафсаюзы — школа кіравання, школа гаспадарання, школа камунізму.
Прафсаюзы — магутны сродка развіцця дэмакратыі.
Ленынскі камсамол — актыўны памочнік партыі, яе баявы рэзерв.

Маладыя будаўнікі камунізму.
Два светы — дзве дэмакратыі.
Карэнныя перавагі сацыялістычнай дэмакратыі.
Крывадушнасць буржуазнай выбарчай сістэмы.
Мір і сацыялізм — наш сцяг.
Савецкі Саюз — у авангардзе барацьбы за мір.
Азнамянем выбары новымі поспехамі ў працы, вучобе, творчасці.
Ударная вахта мільянаў.
Працаваць без адстаючых — абавязак кожнага калектыву.
Паднянем увесь працоўны фронт, разгорнем агульнае наступленне.
Эфектыўнасць і якасць — на кожным рабочым месцы.
Будзем умацоўваць святомоў камуністычную дысцыпліну.
Сустрэнем 60-годдзе СССР поспехамі ў камуністычным будаўніцтве.
Ленынскім курсам — да новых перамоў камунізму!

П Р Ы Р О Д А І Т Ы

ВЫПУСК № 20

ДРУЖЫНЕ ПА АХОВЕ ПРЫРОДЫ — 10 ГАДОЎ

З АУТРА Дружына па ахове прыроды ГДУ адзначыць свой 10-гадовы юбілей. А, здаецца, было гэта зусім нядаўна, як гомельскія студэнты — будучыя біёлагі — па прыкладу юнакоў і дзяўчат з б'яфака Маскоўскага дзяржаўнага ўніверсітэта вырашылі аб'яднаць свае сілы ў вялікай справе — стаць часцінкай Усесаюзнага студэнцкага руху за ахову прыроды. За 10 гадоў зроблена нямала. Наладжаны цесныя сувязі з многімі дружынамі краіны, работы абменьваюцца вопытам работы, дапамагаюць адзін аднаму ў высакароднай і патрэбнай справе.

канферэнцый выпрацоўваюцца і прымаюцца комплексныя праграмы па розных напрамках дзейнасці. Дружыны — каардынатары забяспечваюць астатнія дружыны метадычнай літаратурай, паміж імі адбываецца інтэнсіўны абмен інфармацыяй.

Прыкладам комплекснага падыходу да рашэння прыродаахоўных задач з'яўляецца работа нашай Дружыны па праграме «Ёлка». Спачатку мы вялі толькі аператыўную работу — перад навагоднімі святамі дзяжурылі на магістралях і канфіскоувалі незаконна сечаныя ёлкі. Агульная іх колькасць перавышае дзве з паловай тысячы штук. Хутка мы зразумелі, што вырашыць існуючую «ёлачную» праблему адной аператыўнай работай немагчыма.

У час рэйдаў па кантролю за захаваннем правлаў палывання і рыбнай лоўлі дружынікімі таксама зроблена шмат. Канфіскавана вялікая колькасць прылад, якія выкарыстоўвалі браканьеры для лоўлі рыбы, палывання.

Часта аператыўная работа выдзецца дружынікімі самастойна. Гэта ставіцца нам як папрок, як нежаданне працаваць сумесна з органамі міліцыі, рыбааховы, інспекцыі палюўніцых. Мы не адмаўляліся і не адмаўляемся ад дапамогі названых органаў. Сумесныя рэйды з прымяненнем транспартных сродкаў, забеспячэнне дружынікімі неабходным інвентаром дазволілі б у пэўнай ступені павысіць эфектыўнасць і бяспеку рэйдаў. На практыцы ж гэтага пакуль што няма па прычынах, незалежачых ад студэнтаў.

Вялікую прапагандысцкую прыродаахоўную работу праводзяць дружынікі сярод школьнікаў. Дапамагчы правільна сфарміраваць адносіны да прыроды ў будучых грамадзян нашай краіны, перасцярагчы іх ад неабдуманых, часам цяжка растлумачаемых учынкаў — у гэтым заключаецца наша задача. Мы праводзім гутаркі, экскурсіі са школьнікамі па ўніверсітэцкаму заалагічнаму музею, чытаем ім лекцыі аб ахове прыроды. Работы пазнаюць шмат цікавага пра жывёльны і раслінны свет нашай краіны, даведваюцца аб мерах, якія прымаюцца партыяй і ўрадам па іх ахове, пра ўклад студэнцкіх дружын краіны ў справу аховы прыроды. Лекцыі і гутаркі мы праводзім з дэманстрацыяй слайдаў, фотаздым-

ЛІЧБЫ І ФАКТЫ

За 10 гадоў існавання Дружыны па ахове прыроды праведзена звыш 200 рэйдаў, складзена 91 пратакол, канфіскавана 20 стрэльбаў, каля 200 іштых прылад браканьераў — сетак, венцераў, «тэлевізараў» і інш.

З самага пачатку ўтварэння Дружыны выдзецца вялікая прыродаахоўная работа са школьнікамі. Прачытана і праведзена звыш 50 лекцый і гутарак на прыродаахоўную тэматыку. У час летняй палывой практыкі дружынікімі арганізавана 24 экскурсіі з атрадамі піянерскіх лагераў.

Дружынікі правялі 4 чытальніцыя канферэнцыі, прынялі ўдзел у 14 абласных справаздачна-выбарных сходах і канферэнцыях па пытаннях аховы прыроды, 16 міждружынных семінарах.

За перыяд дзейнасці Дружыны па праграме аператыў «Ёлка» канфіскавана і перададзена лясгасу звыш 2,5 тысяч незаконна сечаных ёлак.

СПРАВА ПАЧЭСНАЯ, ВЫСАКАРОДНАЯ

У знамянальны для Дружыны ГДУ дзень нельга не нагадаць тых студэнтаў б'яфака, якія сталі ля вытокаў Дружыны, былі яе душой і ідэйнымі натхняльнікамі. Шмат зроблена цяпер ужо выпускнікамі факультэта В. Кандрэценка, А. Зельдзінай, В. Дзедавым, А. Кудравец, А. Котавым, В. Тарабеем, В. Сівадзедам, В. Жгіравай і іншымі актыўнымі членамі Дружыны. Пастаянны пошук аптымальных напрамкаў работы, і прапагандысцкай, і аператыўнай, даў свае вынікі. Энтузіясты, якія прыйшлі на змену заснавальнікам Дружыны ГДУ, імкнуцца з гонарам працягваць высакародную справу.

На працягу першых пяці гадоў дзейнасці ў састаў Дружыны ўваходзілі толькі студэнты біялагічнага факультэта. Пазней арганізуецца аператыўны атрад па барацьбе з браканьерствам і на геалагічным факультэце, праводзяцца сумесныя рэйды.

Але ўсё ж з дня арганізацыі і па сённяшні дзень Дружына налічвае не вельмі шмат членаў. Гэта тлумачыцца патрабавальнасцю саміх дружынікімі да якаснага падбору людзей.

Адразу пасля заснавання Дружыны вызыляюцца два асноўныя напрамкі яе дзейнасці

БЕРАГЧЫ РОДНЫ КРАЙ

...Родная земля — самое великопное, что нам дано для жизни. Её мы должны возделывать, беречь и охранять всеми силами своего существа.

К. ПАУСТОВСКИЙ.

Кожны ведае, як прыемна ў вольны час прайсціся па вясенняму лесу, калі ўсё жывое абуджаецца пасля доўгага зімовага сну. Лес лечыць нас ад крыўды і горычы, дапамагае забыць пра свае нягоды і няшчасці. Прыходзіш у лес і забываеш пра ўсё, што цябе акружае ў будзённым жыцці. Тут няма той мітусні, спешкі, якая дакучае нам паўсядзённа. Перад вачыма паўстае самае прыгожае, што дадзена чалавеку — сама прырода ва ўсёй яе непаўторнасці.

Ты ідзеш па лясной сцяжынке і хочацца ўспамінаць толькі добрае, думкі пра непрыемнасці адыходзяць далей і далей... І раптам!.. Так, не ўсё яшчэ ў нас так добра і пры-

гожа, як павінна быць, як «задуманая» прыродай. Часта чалавек жорстка ўмешваецца ў ціхае і спакойнае жыццё прыроды. А гэта парушае яе гармонію і не толькі мяшае, але і моцна шкодзіць нашаму «з'яўленаму сябру» — лесу.

Нядаўна ў Дружыны па ахове прыроды з'явіўся яшчэ адзін напрамак у рабоце: арганізавана група грамадскіх санітарных інспектараў. У яе ўвайшлі студэнты б'яфака Т. Шапавалова, Г. Мездарожная, А. Арэх, Л. Грыневіч, Н. Дзегцярынка. Пэўная работа імі ўжо праведзена: у пачатку гэтага месяца адбыўся рэйд па правярцы санітарнага стану зоны адпачынку ў раёне Навабеліцы. Сумная карціна паўстала перад вачыма саніспектараў. Ужо каля ўваходу ў парк — вялікія кучы смецця, усюды валяюцца кансервавыя банкі, бутэлькі, паперы. Відаць, работнікі, якія адказваюць за санітарны

стан гэтай тэрыторыі, забыліся пра свае абавязкі.

У бліжэйшы час будуць праведзены рэйды ў зоны адпачынку ў Чонках, каля хімічнага завода. Намечана таксама правядзенне рэйду па водазабору на рацэ Сож. З дапамогай работнікаў гарадской санэпідстанцыі работы будуць да-следаваць узятыя пробы вады і паветра.

Грамадскія санітарныя інспектары ўсведамляюць карыснасць праводзімай імі работы, якая мае і агітацыйнае, і выхаваўчае значэнне. Яны стараюцца прывіць людзям любоў да прыроды, пачуццё абавязку перад ёй, таму што не ўсе яшчэ разумеюць:

Что часто мы не ценим красоту, Особенно, когда мы рядом с ней.

Спадыаемся, што работа санітарнага інспектара зацікавіць многіх, і яны жадаюць папоўніць нашы рады. Чакаем іх!

Галіна ЛАУЧАК, студэнтка 1-га курса б'яфака, кандыдат у члены Дружыны.

З РАЗУМНЫМІ ПАТРАБАВАННЯМІ

Вясна... У лесе з'явіліся першыя кветкі. Яны радуюць чалавека сваімі сціплымі і пачотнымі фарбамі. І людзям хочацца абавязкова мець у са-

Конкурсы

У ДАСЛЕДАВАННЯХ— ГІСТОРЫЯ

Адбылося пасаджэнне камісіі па падвадзенню вынікаў конкурсу сярод студэнтаў ВНУ Гомельскай вобласці на лепшую навуковую работу аб помніках гісторыі і культуры. Конкурс праводзіўся ў адпаведнасці з планам работы гістарычнай секцыі пры Гомельскім абласным савета Таварыства аховы помнікаў гісторыі і культуры.

Першае месца прысуджана работам: «Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга вагонарамонтны завод імя М. І. Калініна як помнік працоўнай славы», выкананай студэнткай 3-га курса гісторыка-філалагічнага факультэта І. Цяцёрскай (навуковы кіраўнік — кандыдат гістарычных навук З. М. Сарока), «Веткаўскі рукапісны зборнік XIX стагоддзя са збору Ф. Г. Шклярава» студэнтка IV курса гістфіла В. Галко (навуковы кіраўнік — асістэнт кафедры гісторыі СССР і ўсеагульнай гісторыі У. І. Бышык); «3 гісторыі Гомельскага дзяржаўнага педагагічнага інстытута імя В. П. Чкалава (1955—1960 г.)» Работа напісана трэцякурснікам гістфіла І. Бандаровічам (навуковы кіраўнік — У. І. Бышык).

Другое месца прысуджана даследаванням: «3 гісторыі Гомельскага дзяржаўнага педагагічнага інстытута імя В. П. Чкалава (1944—1952 г. г.)» і «3 гісторыі Гомельскага дзяржаўнага педагагічнага інстытута імя В. П. Чкалава (1945—1948 г.г.)», выкананых трэцякурснікамі К. Мельнікавым і І. Янкуліным (навуковы кіраўнік работ — У. І. Бышык).

У лік лепшых увайшлі таксама работы «Народнае апалчэнне г. Гомеля ў помніках гісторыі і культуры» (выканаўца—студэнтка 3-га курса гістфіла І. Растрэпіна, навуковы кіраўнік — кандыдат гістарычных навук З. М. Сарока) і «3 гісторыі Гомельскага дзяржаўнага педагагічнага інстытута імя В. П. Чкалава (1930—1941 г.г.)» (выканаўца—трэцякурсніца С. Гарбуза, навуковы кіраўнік — У. І. Бышык).

У. БАГАМОЛЬНИКАУ,
старшыня гістарычнай секцыі пры Гомельскім абласным Таварыстве аховы помнікаў гісторыі і культуры.

На кніжнай паліцы

64 гады аддзяляюць нас ад таго гістарычнага дня, калі, сабраўшыся на свай першы з'езд, сыны і дачкі рэвалюцыйнага народа Расіі, прысягаючы на вернасць Камуністычнай партыі і ідэалам Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, назвалі свой з'езд Расійскім Камуністычным Саюзам Моладзі. РКМ аб'ядноўваў тады 221 тысячу юнакоў і дзяўчат. Сёння ў радах ВЛКСМ — каля 39 мільёнаў маладых будаўнікоў камунізму.

Камсамольскі летапіс багаты слаўнымі справам. Кожнае пакаленне пакінула ў ім выдатныя старонкі. Кожны год з 64-х быў яркім і гераічным. Усе 64 гады Ленінскі камсамол добрасумленна, шчыра, з юнацкай

КАМСАМОЛУ ПРЫСВЕЧАНА

смеласцю і энергіяй служыць камунізму. З іменем Ляніна, пад кіраўніцтвам Камуністычнай партыі камсамол умацоўваў Савецкую ўладу, ішоў на будоўлю першых пяцігодкаў, пракладаў першую класную баразну. Баявыя кніжкі: «Дашч Магнітку, Днепрагес, Метрабуд, Камсамольск-на-Амуры» — залатымі літарамі ўпісаны ў гераічны летапіс Ленінскага камсамола. Назаўсёды застануцца ў памяці будучых пакаленняў маладыя героі Вялікай Айчыннай вайны, якія аддалі ў баях за Радзіму самае дарагое — свае жыцці.

Шлях камсамола — шлях самаадданага барацьбы за справу партыі, за лабудову ў нашай краіне сацыялізму і камунізму, шлях творчых пошукаў і гераічных здзяйсненняў — адзначаны шас-

цю ордэнамі Радзімы. І цяпер, калі мы ідзем насустрэч XIX з'езду ВЛКСМ, камсамол выхоўвае маладое пакаленне ў духу камуністычнай ідэянасці, маральнай чысціні, савецкага патрыятызму і пралетарскага інтэрнацыяналізму.

Бібліятэка ГДУ прапагандуе чытачам пазнаёмліцца з новай літаратурай пра Ленінскага камсамол.

ІВАНОУ У. У партыйным кіраўніцтве — сіла камсамола. М., Знанне, 1981. У кнізе раскрываюцца арганізацыйныя формы і метады партыйнага кіраўніцтва камсамолам. На валькім фактычным матэрыяле паказваецца, што новага з'явілася ў гэтай рабоце пад уплывам змен ў сацыяльнай структуры, эканамічным становішчы, а таксама ўзрастаючай ролі камсамола ў палітыч-

най сістэме развіцця сацыялістычнага грамадства.

ІЛЫНСКІ І. ВЛКСМ у палітычнай сістэме савецкага грамадства. — М., Маладая гвардыя, 1981. Аўтар разглядае пытанні аб прычынах узнікнення, сутнасці, сацыяльным прызначэнні і функцыях камсамола, прычынах і формах яго ўзаемадзеяння з КПСС, дзяржавай, грамадскімі арганізацыямі і працоўнымі калектывам.

Рэвалюцыйны трымайце крок. М., Маладая гвардыя, 1981. Яркімі старонкамі ў летапіс Ленінскага камсамола ўвайшлі подзвігі моладзі ў грамадзянскай вайне, у выкананні грандыёзных планаў першых пяцігодкаў, удзел у Вялікай Айчыннай вайне. Аб гэтых падзеях расказваюць ветэраны камсамола ў чарговым зборніку ўспамінаў.

Н. ГУРЭВІЧ,
галоўны бібліяграф
бібліятэкі ГДУ.

НА ЎСЕСАЮЗНЫМ З'ЕЗДЗЕ

Нядаўна ў Маскве праходзіў III Усесаюзны з'езд тэрыялагічнага таварыства — навуковага таварыства заалягаў, аб'ектам даследавання якіх з'яўляюцца найбольш высокаарганізаваныя прадстаўнікі жывёльнага свету — млекакормячыя. У апошнія гады цікавасць вучоных да гэтых жывёл вельмі ўзраста. Гэта звязана з тым, што млекакормячыя па сваім развіццю стаць у непасрэднай блізкасці да чалавека, і таму многія пытанні, якія вырашаюць тэрыялагі, даюць адказ на самыя хвалюючыя праблемы: аб эвалюцыйных умовах здольнасцей, развіцці мысліцельнай дзейнасці у жывёл, аб магчымасці ўстанавлення ўзаемаадносін паміж чалавекам і жывёльным светам і г. д. Млекакормячыя адгрываюць таксама важную ролю ў біясферы, з'яўляюцца каштоўнымі прамысловымі відамі і бліжэйшымі суседзямі чалавека не толькі па эвалюцыйных уяўленнях, але тэрытарыяльна. З аднаго боку яны неабходны ў нас дома, з другога — з'яўляюцца канкурэнтамі ў выкарыстанні прадукцыі сельскай гаспадаркі. Млекакормячыя найбольш адчувальныя прадстаўнікі жывёльнага свету. Многія з іх зніклі, многія сталі рэдкімі. Іх знікненне

ставіць пад пагрозу выпрацаваны прыродай на працягу стагоддзяў генафонд планеты. Адсюль і вынікаюць задачы вучоных — распрацаваць мерапрыемствы па ахове жывёл.

На сваім чарговым з'ездзе тэрыялагі абмеркавалі пытанні, звязаныя з сістэматыкай, фаўністыкай, марфалогіяй, экалогіяй, палеанталогіяй, заагеаграфіяй, медыцынскай тэрыялогіяй і практычным значэннем млекакормячых. Асабліва ўвага ўдзялялася на з'ездзе праблемам аховы гэтых жывёл. Ахова прыроды разглядаецца як агульнадзяржаўная задача, якая выцякае з рашэнняў XXVI з'езда КПСС, пастаюць ЦК КПСС і СМ СССР аб ахове і выкарыстанні жывёльнага свету.

У рабоце з'езда прынялі ўдзел 14 вучоных-тэрыялагаў з нашай рэспублікі. Імі было прачытана 11 дакладаў. На жаль, такія лічбы не з'яўляюцца красамоўным паказчыкам. Таму на будучых канферэнцыях, з'ездах Усесаюзнага тэрыялагічнага таварыства ўдзел беларускіх вучоных павінен быць больш прадстаўнічым.

В. ТАЛКАЧОУ,
выкладчык кафедры заалягіі
і дарвіналогіі, кандыдат біялагічных навук.

СЛОВА АБ РАДЗІМЕ

Артыст абласнога рускага драматычнага тэатра Аляксей Бычкоў добры і стары сябар нашага ўніверсітэта. Ён часты госць студэнцкага клуба мастацкай самадзейнасці, дзе з павагай і ўдзячнасцю прыслухоўваюцца да яго. Выступае ён перад універсітэцкім калектывам і са сваімі творчымі справаздачамі. Восі і нядаўна А. Бычкоў выступіў са сваёй новай праграмай. Гэта была літаратурна-музычная кампазіцыя, падрыхтаваная па вершах Мікалая Рубцова. Артыст назваў сваю праграму «Ціхая мая Радзіма» радком з вершаў паэта. Глыбока і правільна, у цеснай еднасці і злітнасці са сваёй асаблівым паэтычным матывам Радзімы М. Рубцова прагучала яна са сцэны.

(Наш кар.).

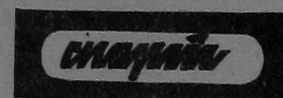
Цікавая сумесь зЯЛЁНЫЯ ДОЎГАЖЫХАРЫ

Вядома, што ў раслінным свеце, як і ў жывёльным, працягласць жыцця розная. Разам з раслінамі, якія жывуць некалькі дзён, ёсць дрэвы, век якіх вылічаецца тысячгадоўжыям.

У сярэдняй паласе да лясных доўгажыхароў адносяць дуб, які пражывае да тысячы і больш гадоў. У Латвіі, напрыклад, расце магутны дуб, якому больш тысяч гадоў, а абхват яго ствала дасягае 9,4 метра. Больш

стары дуб — якому дзве тысячы гадоў — зеляне ў Літве. Гэты ўжо лічыцца веліканам — абхват яго ствала 12 метраў. Зарэгістраваны тры тысячгадовыя дубы на Украіне.

Раней лічылася, што самым старым дрэвам з'яўляецца баабаб, які расце ва Усходняй Афрыцы. Яму пяць тысяч гадоў. Аднак цяпер устаноўлена, што першыя ўсталяваныя на японскім востраве Якусіма. Даследаваўшы дрэвы з дапамогай электронных прыбораў, вучоныя ўстанавілі ўзрост гэтага патрыярха расліннага свету — 7200 гадоў. Лічаць, што гэта самае старое дрэва на зямным шары...

ЗНОЎ ЧЭМПІЁНКІ

Рэпутацыю мацнейшай у рэспубліцы набыла жаночая каманда па ручному мячу (трэнер В. Крукоўскі) нашага ўніверсітэта. Яна тройчы заваёвала Кубак Беларусі, летась завалодала званнем чэмпіёнак, якое днямі давалася адстаіваць у горадзе над Бугам — Брэсце. Студэнткі ГДУ абаранялі гонар Гомельскай вобласці. Спачатку гульні праходзілі ў дзвюх падгрупах. Нашы спартсменкі ўпэўнена перамаглі каманды Брэсцкай вобласці і Мінскай абласцей, а таксама зборную школьніц рэспублікі і з заліковым ачком выйшлі ў фінал. На завяршаючым этапе спаборніцтваў яны нанеслі адчувальнае паражэнне жаночай дружнае Гродзеншчыны — 33:22. Больш напружаная праходзіла сустрэча з мінчанкамі. Нягледзячы на адсутнасць свайго лідэра, кандыдата ў зборную маладзёжную краіны Наталіі Кажамікінай, якая ў гэты час выступала за мінскі «Эканаміст» на розыгрышы першынства СССР сярод каманд вышэйшай лігі, нашы гандбалісткі прадэманстравалі зладжаную, тэхнічную гульні і заслужана перамаглі з лікам 25:22. Такім чынам, яны яшчэ адзін год будуць насіць ганаровае званне чэмпіёнак Беларусі.